

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 16 maja 2011 r.

DL-P-V-4670-8/11/4

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Senatowiec

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 maja 2011 r. (znak: BPS/KU-034/1201/1/11), dotyczące prośby o wyrażenie opinii w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (druk senacki nr 1201), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przedmiotowy projekt zakłada nowelizację ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.), ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, z późn. zm.) poprzez uzupełnienie obecnie obowiązujących regulacji odnoszących się do komisji odwoławczych do rozpoznania odwołań od wyników egzaminu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego. Przewiduje się mianowicie dodanie ust. 2a w art. 78h ustawy – Prawo o adwokaturze, ust. 2a w art. 36⁸ ustawy o radcach prawnych oraz § 2a w art. 74h ustawy – Prawo o notariacie, wprowadzających możliwość powołania przez Ministra Sprawiedliwości więcej niż jednej komisji odwoławczej do rozpoznania odwołań od wyników poszczególnych egzaminów zawodowych, z jednoczesnym wskazaniem ich właściwości terytorialnej, w przypadku gdy przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od wyników egzaminów. Ponadto projekt ustawy zakłada nowelizację art. 78h ust. 10 ustawy – Prawo o adwokaturze, art. 36⁸ ust. 10 ustawy o radcach prawnych oraz art. 74h § 10 ustawy – Prawo o notariacie, poprzez określenie, że

uchwały komisji odwoławczych są podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków danej komisji, a nie, tak jak obecnie, w obecności wszystkich członków.

Odnosząc się do istoty projektowanej regulacji, należy zaznaczyć, że istnieje potrzeba wprowadzenia proponowanych w projekcie zmian, z uwagi na dużą liczbę osób przystępujących do egzaminów zawodowych oraz konieczność zapewnienia sprawności postępowania odwoławczego.

Należy zauważyć, że komisje odwoławcze są organami o stosunkowo krótkiej historii, powołanymi na mocy ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 37, poz. 286). Zadaniem komisji odwoławczych jest rzetelne i bezstronne rozpoznanie odwołań od wyników egzaminu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. art. 78h ust. 2 ustawy – Prawo o advokaturze, art. 36⁸ ust. 2 ustawy o radcach prawnych oraz art. 74h § 2 ustawy – Prawo o notariacie, Minister Sprawiedliwości powołuje po jednej komisji odwoławczej, liczącej 9 osób, do rozpoznania odwołań od uchwał podjętych przez wszystkie komisje egzaminacyjne w sprawie wyniku egzaminu odpowiednio: adwokackiego, radcowskiego oraz notarialnego. Ocena funkcjonowania przez okres dwóch lat przepisów dotyczących komisji odwoławczych wskazała na niewydolność systemu i potrzebę wprowadzenia zmian w tym zakresie, a w szczególności na konieczność powoływania dodatkowych komisji odwoławczych, gdyż rosnąca co roku liczba odwołań od wyników egzaminów zawodowych wpływa znacząco na efektywność działania tych komisji.

Należy wskazać, że w 2010 r., kiedy wpłynęło łącznie 611 odwołań od wyników egzaminu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego, prace poszczególnych komisji odwoławczych trwały średnio ponad 10 miesięcy. Taka liczba odwołań uniemożliwia sprawne i szybkie ich rozpatrzenie przez jedną komisję odwoławczą.

Możliwość powoływania dodatkowych komisji odwoławczych będzie przede wszystkim korzystna dla osób odwołujących się od wyników egzaminów zawodowych, gdyż zapewni szybkie rozpoznawanie odwołań.

Szacuje się, że w 2011 r. do egzaminów zawodowych przystąpi łącznie ok. 5330 osób. Istnieje zatem wysokie prawdopodobieństwo, że w roku bieżącym wzrośnie liczba odwołań od wyników egzaminów zawodowych, co w konsekwencji może spowodować, że postępowanie odwoławcze przed poszczególnymi komisjami odwoławczymi będzie trwało ponad rok i nie zostanie zakończone przed terminem kolejnych egzaminów zawodowych. Taka sytuacja będzie niekorzystna zarówno dla osób zdających, jak również może stworzyć problemy z pozyskaniem członków do komisji odwoławczych. Długi okres procedowania komisji odwoławczych znacznie utrudni bowiem wykonywanie pracy zawodowej przez członków komisji odwoławczych, którymi są sędziowie, adwokaci, radcowie prawni czy notariusze.

W związku z powyższym, w opinii Ministra Sprawiedliwości należy pozytywnie zaopiniować przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie. Zaproponowane w jego treści rozwiązania są korzystne, w szczególności z uwagi na ochronę interesu osób przystępujących do egzaminów zawodowych. Wydaje się zatem celowe, a nawet konieczne, wprowadzenie regulacji umożliwiającej powoływanie więcej niż jednej komisji odwoławczej do rozpoznania odwołań od wyników poszczególnych egzaminów zawodowych.

Kolejno należy stwierdzić, że wejście w życie ustawy nie powinno spowodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w części 37 „Sprawiedliwość”, w tym również z tytułu wynagrodzeń dla przewodniczącego i członków komisji odwoławczych.

Obecnie obowiązujące przepisy stanowią, że każda komisja odwoławcza składa się z 9 osób, w tym przewodniczącego i 8 członków. Wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji odwoławczej uzależnione jest od nakładu pracy, liczby i czasu trwania posiedzeń. Należy zaznaczyć, że zgodnie z przepisami §§ 4 rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości: z dnia 24 września 2009 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu adwokackiego (Dz. U. Nr 164, poz. 1315, z późn. zm.), z dnia 24 września 2009 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu radcowskiego (Dz. U. Nr 164, poz. 1314) oraz z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie komisji

egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu notarialnego (Dz. U. Nr 114, poz. 955, z późn. zm.), wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji odwoławczych nie ma stałej wysokości, lecz jest określone jako odpowiedni procent przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) i jest uzależnione od liczby i długości trwania posiedzeń, liczby sporządzonych opinii wraz ze stanowiskiem, a także liczby ustalonych ostatecznych ocen prac pisemnych z określonych zadań egzaminu.

Mając na względzie treść §§ 4 wskazanych rozporządzeń oraz okoliczność, że przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. wyniosło 3.197,85 zł, wynagrodzenie przewodniczącego komisji odwoławczej przedstawia się następująco:

- 1) za każdy dzień posiedzenia trwającego nie krócej niż 6 godzin, w wysokości 30% przeciętnego wynagrodzenia – 959,36 zł,
- 2) za każdy dzień posiedzenia trwającego krócej niż 6 godzin, w wysokości 15% przeciętnego wynagrodzenia – 479,68 zł,
- 3) za sporządzenie pisemnej opinii wraz ze stanowiskiem, w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia – 159,89 zł,

a także w przypadku egzaminu adwokackiego i radcowskiego:

- 4) za ustalenie ostatecznych ocen prac pisemnych z zadań z części od drugiej do piątej egzaminu adwokackiego/radcowskiego, w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia – 159,89 zł.

Wynagrodzenie przewodniczącego nie może być większe niż 400% przeciętnego wynagrodzenia, czyli 12.791,40 zł.

Z kolei wynagrodzenie członka komisji odwoławczej stanowi:

- 1) za każdy dzień posiedzenia trwającego nie krócej niż 6 godzin, w wysokości 15% przeciętnego wynagrodzenia – 479,68 zł,
- 2) za każdy dzień posiedzenia trwającego krócej niż 6 godzin, w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia – 159,89 zł,

3) za sporządzenie pisemnej opinii wraz ze stanowiskiem, w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia – 159,89 zł,

a także w przypadku egzaminu adwokackiego i radcowskiego:

4) za ustalenie ostatecznych ocen prac pisemnych z zadań z części od drugiej do piątej egzaminu adwokackiego/radcowskiego, w wysokości 5% przeciętnego wynagrodzenia – 159,89 zł.

Wynagrodzenie członka komisji nie może być większe niż 300% przeciętnego wynagrodzenia, czyli 9.593,55 zł.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że w skład komisji wchodzi przewodniczący i 8 członków, maksymalny koszt wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji odwoławczej wynosi 89.539,80 zł [$12.791,40 \text{ zł} + (9.593,55 \text{ zł} \times 8) = 12.791,40 \text{ zł} + 76.748,40 \text{ zł} = 89.539,80 \text{ zł}$].

W 2010 r. prace komisji odwoławczych trwały ok. 10 miesięcy. W tym czasie rozpoznano 191 odwołań od wyników egzaminu adwokackiego, 382 odwołania od wyników egzaminu radcowskiego oraz 69 odwołań od wyników egzaminu notarialnego. Łączny koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu adwokackiego wyniósł 82.726 zł, koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu radcowskiego – 85.379 zł, zaś koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu notarialnego – ok. 63.000 zł.

Podkreślić należy, że przewodniczącym i członkom komisji odwoławczych wynagrodzenie przysługuje za udział w posiedzeniach komisji (za każdy dzień posiedzenia komisji), za sporządzenie pisemnej opinii wraz ze stanowiskiem, a także za ustalenie ostatecznych ocen prac pisemnych z określonych zadań egzaminu.

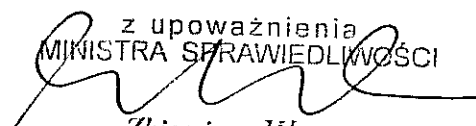
Powołanie dodatkowych komisji odwoławczych nie wpłynie na łączne wydatki za sporządzanie pisemnych opinii, a także za ustalanie ostatecznych ocen prac pisemnych, ponieważ – przy danej liczbie odwołań w określonym roku – łączna liczba opinii do sporządzenia oraz łączna liczba prac pisemnych, wobec których należy ustalić ostateczną ocenę, pozostaje niezmienna niezależnie od liczby funkcjonujących komisji odwoławczych (proporcjonalnemu zmniejszeniu ulegnie jedynie liczba opinii oraz prac pisemnych przypadających na jednego członka danej komisji odwoławczej).

Zwiększona liczba komisji odwoławczych nie powinna również spowodować wzrostu łącznej kwoty wynagrodzeń w części należnej za każdy dzień posiedzenia komisji. Liczba posiedzeń komisji jest bowiem uzależniona bezpośrednio od liczby odwołań, które pozostają do rozpatrzenia. W rezultacie powołania dodatkowych komisji skróceniu powinien ulec jedynie łączny okres działalności oraz liczba posiedzeń poszczególnych komisji, koniecznych do rozpatrzenia danej liczby odwołań, co jest zgodne z głównym celem omawianego projektu ustawy, jakim jest zapewnienie sprawnego i szybkiego procesu odwoławczego oraz skrócenie czasu rozpoznawania odwołań od wyników egzaminów zawodowych w celu ochrony interesu osób przystępujących do tych egzaminów.

Należy jeszcze zwrócić uwagę na kwestię wydatków na obsługę administracyjną – biurową komisji odwoławczych. Wydatki te mogą zostać skalkulowane każdorazowo dopiero po ewentualnym podjęciu przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o powołaniu dodatkowych komisji odwoławczych. Mając jednak na względzie charakter oraz relatywnie niewielki poziom tych wydatków, należy zakładać, że powinny one być pokrywane w ramach zasobów i środków dostępnych w planie finansowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że wejście w życie omawianego projektu ustawy nie powinno spowodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa, a wszelkie wydatki związane z procesem odwoławczym od wyników egzaminu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego, niezależnie od liczby powołanych komisji odwoławczych, będą pokrywane w ramach środków ujętych na ten cel w budżecie państwa na rok 2011 w części 37 „Sprawiedliwość”. Analogiczna uwaga dotyczy lat kolejnych, w tym również roku 2012, jako że w projekcie budżetu na rok 2012 nie znajdują zabezpieczenia dodatkowe środki na ewentualne zwiększenie wydatków związanych z funkcjonowaniem komisji odwoławczych.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Zbigniew Wrona
PODSÉKRETARZ STANU